

Innehållsförteckning

<u>Inledning.....</u>	<u>3</u>
<u>Rasspecifik avelsstrategi för Tibetansk Spaniel....</u>	<u>Fel! Bokmärket är inte definierat.</u>
<u>Regler och rekomentationer för uppfödare och hanhundsägare</u>	<u>Fel! Bokmärket är inte definierat.</u>
<u>Historik.....</u>	<u>4</u>
<u>Population/avelstruktur .....</u>	<u>5</u>
<u>Hälsa .....</u>	<u>7</u>
• <u>PRA - Progressiv Retinal Atrofi .....</u>	<u>8</u>
• <u>Cherry Eye.....</u>	<u>10</u>
• <u>Distichiasis.....</u>	<u>11</u>
• <u>Entropion .....</u>	<u>12</u>
• <u>Övriga ögon diagnoser.....</u>	<u>12</u>
• <u>Renal dysplasi, RD (tidigare PNP, progressiv nefropati).....</u>	<u>13</u>
• <u>Navelbråck.....</u>	<u>14</u>
• <u>Patellaluxation.....</u>	<u>15</u>
<u>Exteriör .....</u>	<u>16</u>
<u>Mentalitet.....</u>	<u>16</u>
<u>Revisionshistorik.....</u>	<u>17</u>
<u>Utlåtande gällande revidering av föregående RAS.....</u>	

Inledning

Svenska Kennelklubbens fullmäktige beslutade år 2001, att det för varje godkänd ras i Sverige ska finnas ett RAS (rasspecifika avelstrategier). Ansvaret för att genomföra detta arbete, har SKK delegerat till specialklubbarna. Svenska Specialklubb för tibetansk spaniel (SSTS) ansvarar för uppdatering av RAS vart femte år. Inför varje RAS skickas det ut en, numera digitaliserad Hälsoenkät, till samtliga ägare av tibetansk spaniel.

RAS är en handlingsplan som beskriver hur aveln bör ske långsiktigt. Den utgår från en beskrivning av nuläget i rasen vad gäller hundarnas hälsa, mentalitet och exteriör. RAS anger mål samt handlingsplaner för hur de ska uppnås. Både uppfödare och hanhundsägare har ett ansvar att sätta sig in i den avelsstrategi som gäller för rasen. Tibetansk spaniels första RAS godkändes av SKK 2004. Den rasspecifika avelsstrategin har reviderats vart femte år. SSTS distribuerar en hälsoenkät vart femte år inför revideringen av RAS. Möjlighet för uppfödare att lämna och inhämta information har erbjudets digitalt Även fysiska uppfödare och medlemsmöten har anordnats

Rasspecifik avelsstrategi för Tibetansk Spaniel

Svensk Specialklubb för Tibetansk Spaniel (SSTS) mål är att väcka intresse för och främja avel av sunda, mentalt och exteriört goda tibetansk spaniel samt att förvalta rasens specifika egenskaper och attribut enligt den av FCI stadfästa rasstandard för tibetansk spaniel. Uppfödarnas val av avelsdjur ligger till grund för bevarandet av denna urgamla hundras. Ärftlig variation är en förutsättning för rasens fortlevnad. Aveln skall vara målinriktad och hållbar. Med hållbar menar SSTS att aveln inte skall leda till brister i hälsa, mentalitet eller exteriör eller att aveln skall frambringa extrema exteriöra avarter. Vidare är det ytterst viktigt att rasens genetiska variation bevaras.

Goda hundar anser SSTS vara typmässigt goda hundar. Typ är summan av alla de egenskaper som tillsammans utgör rasen tibetansk spaniel och som klart skiljer den från alla andra hundraser. Egenskaperna beskrivs tillsammans med helheten och bakgrunden i FCI:s rasstandard för tibetansk spaniel.

SSTS ansvarar tillsammans med Svenska Kennelklubben (SKK) för hundrasen tibetansk spaniel i Sverige.

Avel skall ske i överensstämmelse med den svenska djurskyddslagstiftningen och enligt SKK:s grundregler.

För att förvalta tibetansk spaniel som den friska och kända hundras den är, har SSTS utarbetat nedanstående riktlinjer som stöd för avelsarbetet.

Rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

Hanhundsägare har tillsammans med rasens uppfödare, ansvar för att bevara denna urgamla hundras. En viktig förutsättning är, att inte tömma rasen på genetisk variation. Genetisk variation är en förutsättning för rasens fortlevnad. Aveln skall vara målinriktad och hållbar. Med hållbar menar SSTS att aveln inte skall leda till brister i hälsa, mentalitet, exteriör. Inte heller frambringa extrema exteriöra avarter.

- För att fatta bra beslut behöver den enskilda ägaren allmänna kunskaper om avel.
- Fakta kring den egna tiken samt den tilltänkta hanhunden, vad gäller egenskaper, mentalitet och nedärvdbar sjukdomshistorik.
- Skaffa en bedömning på din hund. Detta gör man enklast på en utställning (gärna på en av våra specialer) eller en exteriörbedömning (annordnas oftast av länsklubb)
- Din hund behöver även ögonlysas innan parning (gäller både tik och hane) Ögonlysningen får idag inte vara äldre än ett år vid parningstillfället.
- SSTS rekommenderar även att man DNA testar avelsdjuret för PRA-3 innan parning. Dock inget krav
- Finns möjlighet att genomgå en BPH test, för kunskap om den egna hundens beteende och mentalitet. Dock inget krav

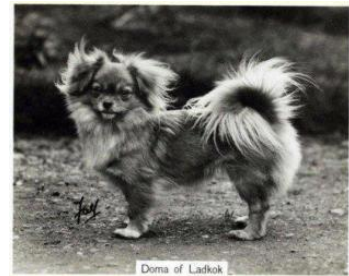
Vi har tre diagnoser i rasen, Där vi i RAS rekommenderas att använda avelsdjuret sparsamt i aveln. PRA-3, Cherry eye och Distichiasis..

Distichiasis diagnosen får hunden vid ögonlysning. Resultatet finns på avelsdata.

PRA-3 diagnosen ställs genom DNA test. Kan finnas på avelsdata om ägaren tillåtit detta.

Cherry eye ser ägare och opererande veterinär. Där får man förlita sej på ärlighet och transparens.

Målet med detta är inte att utesluta hundar ur aveln, utan tvärt om. SSTS vill värna avelsbasen som finns genom att kunskap ger ökade möjligheter.

Historik

Tibetansk Spaniel är en urgammal ras från Asien. Ingen kan dock med säkerhet säga om rasen för tusentals år sedan var tibetansk eller kinesisk. Små hundar har sedan urminnes tider ansetts som värdefulla gåvor både i Tibet och Kina, men det är omöjligt att veta vem som skänkte det första exemplaret till vem. Tibetanerna betraktar rasen som tibetansk, och det sedan tusentals år. De hölls högt i slutna palats och kloster, både som sällskapshundar och vakthundar. Små hundar hade även en stor betydelse i religiösa riter och ansågs vara andebesvärjare av stort värde.

Dagens Tibetansk spaniel är Englands verk. Det var britterna, som upptäckte och tog med sig de små hundarna till hemlandet. Vid slutet av 1800 talet fanns flera namngivna tibetansk spaniel i England. The Hon. Mrs. MacLaren Morrisson tog med sig ett antal hundar till England och hon beskrev rasen i "The Twentieth Century Dog" publicerad 1904. "De är intelligent, tillgivna, smarta och mycket goda följeslagare och sällskap".

1934 bildades "The Tibetan Breeds Association" och de fyra erkända tibetanska raserna fick sina egna rasstandarder.

Andra världskriget slog hårt mot rasen. Endast en känd hund, hanen Skyid, överlevde kriget och kom att användas i återuppbyggnaden av rasen. Två helsyskon, Garpon och Potala, kom till England 1946 och 1947 och sistnämnda år kom ytterligare en obesläktad tik nämligen Dolma. Det är dessa hundar som är grundstommen till dagens tibetans spaniel.

Sverige importerade den första tibetans spanieln till Sverige 1955 och följande år skedde den första registreringen. En mindre uppfödning av rasen bedrevs i slutet av 1950-talet.

I början av 1960-talet förde rasen en mycket tynande tillvaro men i mitten av decenniet importerades ett antal hundar från England. Flera importer var dräktiga tikar och registreringarna ökade.

Största antalet registreringar nådde rasen 2008 med 481 individer. Därefter har registreringssiffrorna minskat allt eftersom. 2020 registrerades 227, varav 6 importer, 2024 var registrerings antalet 158 varav 11 importer, för att 2025 minska till 118 varav 10 importer år 2025.

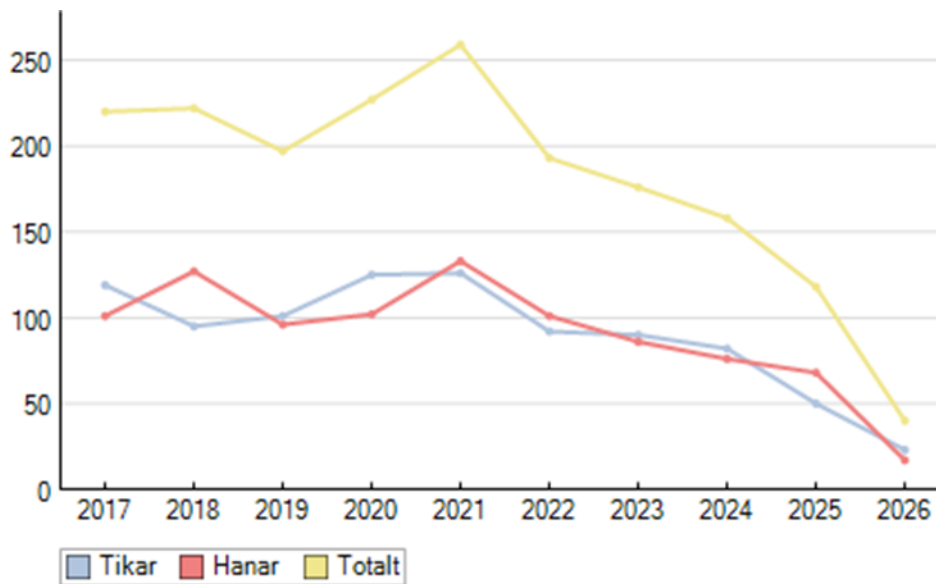
Till Danmark och Finland importerades de första tibetans spaniel från England i mitten på 60 talet. Till Norge kom de första rasrepresentanterna från Sverige 1974.

Idag är Finland och Norge de länder i Norden som föder upp flest tibetans spaniel. Medan Danmark och Sverige halkar efter.

Population/avelsstruktur

Antalet registreringar, (importer i parentes)

2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		2025	
220	(9)	222	(6)	197	(14)	227	(6)	259	(11)	193	(18)	176	(14)	158	(11)	118	10)

ÅRTAL	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Använda hanar:	37	35	33	42	33	31	29	30	21
Antal kullar	51	53	48	61	60	45	41	37	28
Kullstorlek i genomsnitt	3,8	3,7	3,9	3,6	4,2	3,7	3,9	4,1	4,0
Inavelsökning Över 5 år	1,0	1,3	1,1	1,2	1,3	1,2	1,1	0,9	1,5

Här ser vi att antalet registreringar minskar. Därför bör man vara uppmärksam på att.

- Inte överanvända hanhundarna.
- Inte göra om samma kombination
- Hålla en så låg inavels koefficient som möjligt på sin kull.

Avelsmål

Förhindra minskning av avelsbasen
Fortsätta arbeta för låg inavelstrend. Detta genom att följa råden vid minskade registreringssiffror.

Bredda avelsbasen, öka antalet använda avelsdjur i avel.

Avelsstrategi

Att endast i undantagsfall göra kombinationer som ger samma eller högre inavelsgrad än 6,25% beräknad på 5 generationer.

Redovisa inavelsgraden för utlagda kullar till salu på hemsidan, genom att länka till avelsdata.

Redovisa hanhundsanvändningen i klubbens tidning "Tibbe-Nytt" utgåva 1, varje år.

En hanhund bör inte bli far till mer än max 5% av valparna i sin generation.
Det totala antalet valpar under en hanhunds livstid beräknas på den genomsnittliga årsregistreringen under 5 år, och siffran varierar alltså från år till år.

Årtal	Registrerade valpar	Max antal valpar för en hanhund
2010-2015	1737	87
2015-2020	1317	66
2020-2025	1131	57

Vi ser att våra hundars avelsdebut ligger senare i livet, framför allt hos våra tikar. SKK:s grundregler och Jordbruksverkets regelverk har en satt, 18 månader som lägsta ålder för tik att avelsdebutera.

För hanar finns ingen ålder satt, men hanen ska ha uppnått mogen ålder.

SSTS rekommenderar avelsdebut för både tikar och hanar vid tidigast två års ålder.

Våra tibetanska hundar blir gamla och är friska långt upp i ålder, så det finns tid att vänta. Vissa sjukdomar hinner debutera och vi kan på så vis undvika att föra de arvsanlagen vidare.

Hälsa

Tibetansk Spaniel har ansetts och anses vara en frisk ras. Detta visar sig till exempel genom att, i vissa försäkringsbolag betalas en lägre premie än för genomsnittshunden.

I Agrias senaste publicerade statistik gällande åren 2017 till 2021, kan man jämföra tibetansk spaniels hälsa med alla andra rasers. Statistiken visar att vår ras är mindre representerad i de flesta skadekategorier, förutom ögonsjukdom/skada och mag- och tarmsjukdom, precis som den

tidigare statistiken 2006 – 2011, 2011-2016 och 2017-2021. Det fortsätter att ligga högt även 2021-2025. Mag- tarm ligger högst i de flesta raser

SSTS avelskommitté har under våren 2025 genomfört en hälsoenkät. De fyra senaste enkäterna, utgår från tidigare enkät, med vissa justeringar. Anledningen till detta är att avelskommittén vill ha en enkät som kan användas vart femte år. Syftet med enkäten är att på sikt kunna upptäcka, jämföra och följa upp eventuella hälsoproblem och se till att rasen fortsätter att vara så frisk som möjligt. Hälsoenkäten 2009 skickades tillsammans med svarskuvert till 1000 tibetansk spanielägare, vilkas adresser rasklubben fått genom SKK. 2021 och 2025 års enkät utfördes som en webenkät. Länk till enkäten publicerades på klubbens hemsida och facebookside. Svarsfrekvensen var 564 svar år 2009, 549 svar år 2015 och 514 svar år 2020. År 2025 inkom 380 svar. Resultatet av enkäten publiceras på klubbens hemsida, tillsammans med tidigare enkäter.

Ögonskador är vanliga hos alla kortnosade raser. I vår enkät sågs endast enstaka fall av ögonskada, vilket förmodligen beror på att nosen hos tibetansk spaniel inte tillåts bli för kort. Vi måste noga överväga när vi avlar på hund med cherry eye och distichiasis, de två diagnoserna har tydligt ökat under perioden 2021-2025.

Distichiasis diagnostiseras vid ögonlysning och finns på hunddata för respektive hund. Information angående Cherry eye finns endast hos uppfödarna, då en hund efter operation inte uppvisa symtom på diagnosen. Entropion har minskat kraftigt i rasen.

Drygt 4,7% anger problem med mag-tarmsjukdomar i enkäten. I Agrias statistik visar alla raser ett högt antal hundar med mag- och tarm besvär. Vi utgår från alla valpar som flyttar till sina nya människor, byter mat, mera godis gör att besvären uppstår tidigt för att sedan avta.

Tibetansk spaniel har hälsoprogram på nivå 2 för PRA. Alla hundar som används i avel måste vara ögonlysta innan parning. Ögonlysningen får inte vara äldre än ett år. Numera kan vi även DNA-testa våra hundar för PRA-3.

SSTS skall arbeta för att en PRA-3 testad hund, endast behöver ögon lysas vart annat år.

SSTS hälsofond hjälper bland annat till med ekonomisk ersättning vid obduktion, när hunden avlivas på grund av misstänkt Renal Dysplasi. Hälsofonden betalar även för blodprov av drabbad hund. Provet skickas till SLU, där det förvaras för framtida forskningsprojekt. Man har sett en ökning av utbetalningar för obduktion vid njursjukdom, men vare sig i vår enkät eller i Agrias statistik ser man några alarmerande siffror. Det vore intressant att se hur vanligt njursjukdom är som avlivningsorsak.

SSTS har en förhoppning om att i framtiden kunna DNA-testa hundar för att se vilka hundar som bär på genen för Renal Dysplasi. Ett DNA- test skulle kunna fria hundar som idag stoppas i avel, alternativt inte används p g av. misstänkt bärare av genen för RD.

Avelsmål

Behålla rasen frisk.

Avelsstrategi

Fortsätta att distribuera hälsoenkät vart femte år, som sedan redovisas på hemsidan och klubbens tidning.

Arbeta för mer öppenhet och transparens mellan uppfödare

PRA - Progressiv Retinal Atrofi

PRA är en välkänd ärftlig sjukdom som leder till blindhet. Båda ögonen angrips. Sjukdomen debuterar ofta med nattblindhet. PRA kan orsakas av olika förändringar i hundens arvs massa. I en del raser finns flera former av PRA, med olika genetisk bakgrund. Hos Tibetansk Spaniel är två former kända och man skiljer på PRA och PRA3.

- **PRA** kan än så länge endast upptäckas kliniskt vid ögonlysning.
- **PRA3** anses stå för ca 60% av PRA som Tibetansk Spaniel är drabbad av. År 2013 fastställde Animal Health Trust, ATH, ett DNA-test för PRA3. Detta efter att under flera år bedrivit forskning, på initiativ av de engelska rasklubbarna, för att hitta den gen som förorsakar PRA. SSTS bidrog förutom ekonomiskt med blodprov från drabbade individer men även blodprov på hundar över sju år, vilka ögonlysts utan anmärkning.

PRA-fall (ögonlysta):

År	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Antal PRA fall	0	2	1	0	0	1	0
År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Antal PRA fall	1	2	2	2	1	0	1
År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal PRA fall	0	1	0	0	0	0	0
År	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal PRA fall	3	1	0	0	0	0	0
År	2025						
Antal PRA fall	0						

PRA3-fall (DNA-testade AFFECTED):

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal PRA3 fall	0	2	1	0	0	0	0
År	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Antal PRA3 fall	0	0	0	0	0	0	

SSTS har försökt att sammanställa antalet DNA-testade hundar för **PRA3** under åren 2013-2019, men då inga register är kompletta redovisas siffror tagna både från SKK Avelsdata samt SSTS hemsida:

SSTS har även försökt att följa utvecklingen vad gäller användandet av CARRIER för PRA3 i aveln, men det har varit svårt då många hundars provsvar inte har skickats till SKK för registrering i stamböckerna. På SSTS hemsida finns de provsvar som redovisades innan SKK började registrera resultaten. Statistiken som finns är därför inte komplett.

SSTS ändrade avelsstrategi gällande PRA-3, hoppas vi ska innebära större öppenhet angående hundarnas resultat.

I tidigare RAS rekommenderade SSTS att alla hundar som används i avel bör gen testas för PRA3 eller vara hereditärt fria.

Bärare/carrier av PRA-3 fick användas en gång, då tillsammans med fri individ. För att senare gå vidare med fri individ. Man ansåg att alla valparna borde testas innan försäljning.

Denna rekommendation ledde till, att man testade, men inte redovisade resultaten vid carrier, vilket idag är möjligt. Detta fick rakt motsatt effekt mot vad som var tänkt.

Arvsgång

Autosomalt recessiv

Detta innebär att båda föräldrarna till ett PRA fall kan vara friska anlagsbärare. Vid avel med 2 friska anlagsbärare finns det risk att 25 % av avkomman drabbas av sjukdomen, 50 % blir friska anlagsbärare och 25 % är friska, fria från anlag. Observera att dessa procentsatser är ett genomsnitt då man räknar i mycket stora populationer och är inte tillämpligt i mindre.

Avelsmål

Minimering av antalet PRA-fall inom rasen.

På sikt helt eliminera PRA3 ur rasen.

Avelsstrategi/Avelsrekommendation

Hund som vid ögonlysning konstateras PRA bör även DNA-testas för PRA3, om den inte har blivit gentestad tidigare. Detta för att klargöra vilken form av PRA det rör sig om.

SKK:s grundregler kräver att hundar drabbade av PRA tas ur avel. Gäller såväl de som är undersökta med ögonlysning som de som är gentestade för PRA3 affected.

Föräldrar, avkommor och helsyskon till hundar som genom ögonlysning fått diagnosen PRA, skall tas ur avel. Gäller även om de DNA-testats fria från PRA3.

SSTS kommer att arbeta för att känt PRA-3 status leder till, att man endast behöver ögon lysa vart annat år, om ögat vid 1:a ögonlysningen är UA.

Eftersom man vid DNA-test vet vilka hundar som är bärare av PRA3-gen, carrier, kan dessa hundar användas sparsamt i aveln, men då med hund som är testad fri från PRA3. Samtliga valpar bör DNA-testas innan försäljning.

Cherry Eye

Bakom tredje ögonlocket (blinkhinnan) sitter en tårkörtel. Den kan falla fram och syns då som en röd svullnad i inre ögonvrån. Det orsakas av att körteln har dåligt fäste. Operation krävs för att få tillbaka körteln på sin normala plats.

Arvsgång

Ärftlighet misstänks.

Avelsmål

Att vända trenden och minska antalet Cherry eye-fall.

Cherry Eye diagnosen hos våra hundar har ökat, det ser vi både i vår hälsoenkät med också i Agrias statistik. Vi har sett denna ökning tidigare. Det var när man efter fem års förbud att använda Cherry eye, tillät användning av en drabbad hund vid parning

Avelsstrategi/Avelsrekommendation

Användning av avelsdjur med cherry eye ska ske sparsamt.

Vid användning av avelshund med cherry eye, får inte det andra avelsdjuret ha känt Cherry eye fall i stamtavlan.

En skärpning, eftersom tidigare avelsstrategi, inte haft önskad effekt.

Distichiasis

Distichiasis är felväxande ögonhår som kommer ut på ögonlockskanten innanför de vanliga ögonfransarna. Dessa kan irritera och skada hornhinnan. Hunden kan drabbas olika vid distichiasis. Allt från några få mjuka strån som inte ställer till problem, till ett eller flera vassa strån som smärtar. Viktigt är att det är diagnosen som nedärvs inte typen av felväxande hår.

Arvsgång

Det finns en ärftlig benägenhet att få problem med felväxande ögonhår.

Avelsmål

Att minska antalet fall av distichiasis.

Avelsstrategi/Avelsrekommendation

En hund med "allvarlig" distichiasis skall inte användas i avel.
En hund med "lindrig" distichiasis kan användas i avel en gång då tillsammans med ej drabbad hund. Eftersom det är inte typen av besvär/hårstå hunden ärver utan diagnosen distichiasis. Rekommenderar SSTS utvärdering av valparna genom ägonlysning vid tidigast ett år.

Entropion

Entropion innebär inåt rullning av ögonlockskanten. Detta medför irritation i ögat och kan orsaka skador på hornhinnan.

Arvsgång

Flera arvsanlag påverkar huvudets utformning och relationen öga – ögonlock.

Avelsmål

Att minska antalet fall av entropion.

Avelsstrategi/Avelsrekommendation

Endast lindriga fall av entropion får användas i avel, och då i kombination med hund fri från entropion.
Denna diagnos har enligt Agrias statistik och vår hälso enkät minskat. SSTS anser att den kan ingå i övriga ögon diagnoser. Se nedan.

Övriga ögon diagnoser

Vid ögon spegling upptäcks ibland olika former av katarakt och andra ögonsjukdomar. Läs mer på SKK web ögon diagnos avelshund, alternativt baksidan på nya ögonlysningsblanketten.

Vid eventuell avel på en sådan individ gäller SKK's grundregler och avelsrekommendationer för samtliga raser.

Renal dysplasi, RD (tidigare PNP, progressiv nefropati)

Renal dysplasi, RD, är en defekt där hunden föds med underutvecklade njurar. Ett antal nefroner, vilka är de minsta funktionella enheterna i en njure, når av okänd anledning inte full mognad. Detta leder till att njurarna inte får full kapacitet bl.a. gällande rening av kroppens avfallsprodukter och produktion av hormonet erytroprotein, som är nödvändigt för bildandet av röda blodkroppar. Hur sjukdomen kommer att yttra sig eller hur länge hunden kommer att leva beror på hur underutvecklade njurarna är, vilket tycks variera mycket från individ till individ. Vanligtvis avlider hundarna vid mellan 3 månader och 2 års ålder, men fall har upptäckts av hundar som har levt ända upp till 8 års ålder.

RD-fall/statistik:

År	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Antal RD-fall	0	0	1	0	1	1	1
År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Antal RD-fall	1	0	0	0	1	0	0
År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal RD-fall	0	0	1	0	1	0	0
År	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal RD-fall	2	0	0	0	0	0	0
År	2025						
Antal RD-fall	0						

Arvsgång

Arvsgången har inte kunnat fastställas.

Det kan finnas olika orsaker till renal dysplasi, men i de fall sjukdomen drabbar hundar som är släkt med varandra, kan man dra slutsatsen att det sannolikt är en genetisk ärftlig förändring som ligger bakom.

Avelsmål

Att identifiera drabbade individer av njurdefekter.

Att minimera RD inom tibetansk spaniel.

Att på sikt få fram ett DNA-test för RD.

Avelsstrategi/Avelsrekommendation

Informera via SSTS hemsida om att det är av största vikt att hundar som avlivas på grund av misstänkt Renal Dysplasi blir skickade till SVA för obduktion för att säkerställa diagnosen. Innan avlivning bör även ett blodprov tas och skickas till SLU's biobank. Blodprovet är viktigt inför en framtida genforskning. Genforskning kan inte startas förrän det finns tillräckligt många diagnostiserade fall. Ekonomisk ersättning till både obduktion och blodprovstagnation kan fås via SSTS Hälsofond, i gengäld mot att obduktionsprotokollen tillställs SSTS.

Då RD är en allvarlig sjukdom, kan följande rekommendation tillämpas i avelsarbetet: Den affekterade individen är självfallet inte aktuell för avel. Båda föräldrarna till den affekterade individen nedärver sannolikt en ökad risk för att utveckla njursjukdomen och ska därför fortsättningsvis inte användas i avel. Hellsyskon till den drabbade individen bör endast användas sparsamt i avel, och då ej innan de fyllt 2 år för att ev sjukdom ska hinna att visa sig.

Då vi fortfarande får diagnosen PNP (progressiv nefropati) på tibetansk spaniel, kommer vi arbeta för att detta registreras på SKK. Veterinär och patolog har inte kunnat ge diagnosen RD utan PNP. PNP diagnosen stamboksförs inte vilket vi anses olyckligt.

Navelbråck

I den första versionen av RAS angavs att små navelbråck är frekvent förekommande inom rasen. I den 2009 genomförda hälsoenkäten uppger ca 25 % av samtliga ägare till tibetansk spaniel att deras hund har navelbråck. I hälsoenkäten från 2015 låg det fortfarande på ca 25 %, men har sjunkit till 20 % i hälsoenkäten 2020. År 2025 har navelbråcken ökat igen till ca 26 %.

Arvsgång

Arvsgången är inte klarlagd.

Avelsmål

Att minska frekvensen navelbråck inom tibetansk spaniel.

Avelsstrategi

SSTS menar att åtminstone det ena föräldradjuret vid avel skall vara fri från navelbråck. Individer med stora navelbråck skall inte användas i avel.

SKK:s policy gällande navelbråck, framtaget av SKK:s avelskommitté år 2000: AK3/2000, 22 maj 2000, säger att navelbråck är en ärftlig defekt och hund med medfött navelbråck bör inte användas i avel.

Patellaluxation

Patellaluxation innebär att knäskålen (patella) kan förflyttas (luxera) från sin normala position. Två former av patellaluxation förekommer. Den vanligaste formen är när knäskålen glider ur sin position och hamnar på insidan (medialt) av knäleden. Den andra formen är när knäskålen hamnar på knäledens utsida (lateralt). Det finns många olika bakomliggande orsaker till patellaluxation. Ett vanligt symptom är hälta. I de fall luxationen är permanent har knäskålen låsts i sitt läge och drabbade hundar får en typisk, knäande gång.

Patellaluxation konstateras genom palpering vid tidigast 1 års ålder. Gradering av patellaluxation sker på en skala från 0 till 3 och baseras på med vilken lätthet luxeringen sker.

Vi ser ett ökat antal undersökta hundar, som i statistiken ger ett högre procentuellt värde utan anmärkning.

Antal hundar med diagnos patellaluxation:

	Lateralt grad 1	Medialt grad 1	Medialt grad 2	Utan anm.	Totalt antal undersökta
2016	1	2	0	20	23
2017	1	2	0	16	19
2018	0	1	1	14	16
2019	0	2	1	19	22
2020	1	0	0	10	11
2021	0	2	2	32	36
2022	0	4	3	20	27
2023	0	1	0	26	27
2024	0	0	0	27	27
2025	0	6	0	27	33
Totalt antal	3	20	7	243	273
Totalt %	1,09 %	7,3 %	2,5 %	90,8 %	100,00 %

Arvsgång

Patellaluxation är med stor sannolikhet ärftlig, men arvsgången har inte kunnat fastställas. Enkelt autosomal recessiv arvsgång har föreslagits, men en vanligen accepterad uppfattning är att arvsgången är polygen, d v s flera olika gener samverkar.

Avelsmål

Att på frivillig väg, öka antalet undersökta individer, för att få bättre kunskap om patellastatusen inom rasen.

Avelsstrategi

Hundar med patellaluxation grad två ska inte användas i avel. Hundar med patellaluxation grad 1 kan användas i avel i kombination med individ som är testad utan anmärkning gällande patellaluxation.

Exteriör

Tibetansk spaniel är en urgammal hundras som finns och har funnits i de tibetanska munkarnas kloster i århundraden. Idag räknas Storbritannien som rasens hemland.

En tibetansk spaniel är en kvick, elegant och alert hund som i alla avseende ska vara lagom. Den passar lika bra i en pensionärsfamilj som i en barnfamilj. Rasen är robust och framåt och många tibetansk spaniel blir 13 - 14 år eller äldre.

Exteriört utmärks den av en lätt rektangulär kroppsform. Mankhöjden skall vara något lägre än kroppslängden mätt från manken till svansroten. Den skall idealt vara 10 tum (c:a 25 cm) hög och väga mellan 4 - 7 kg.

SSTS har haft officiella mätningar av rasen. Resultaten visar på en klar avvikelse uppåt. 78 % av hanarna låg på 26-28 cm, medan tikarna fanns mellan 25-27 cm. Allt tämligen jämt fördelat i samtliga åldersgrupper från 9 månader till över 7 år. Mankhöjden ligger lite över idealstorlek, men våra tibetanska spaniels skiljer sig enligt tillfrågade exteriördomare inte från övriga länders populationer.

Rörelserna skall vara fria, raska och parallella. Den har ett litet huvud som bärs upp av en måttligt kort, väl ansatt hals. En tibetansk spaniel skall ha måttliga vinklar och är på grund av detsamma en utmärkt klättrare. Pälsen skall följa kroppens kontur.

Ett lätt underbett med bredd mellan hörntänderna är önskvärt. Hunden skall inte visa tunga eller tänder när munnen är stängd.

I augusti 2016, informerades SSTS att "The Tibetan Spaniel KC breed standard has been changed according to the new Kennel Club Journal" Alla färger och blandningar av färger förutom merle är tillåtna. Ett antal andra raser har ändrat troligen på grund av hälsofrågor i

samband med merlegenen. Vår standard tillåter alla färger och blandningar under förutsättning att hunden har svart eyeliner.

Avelsmål

Att bevara exteriören hos våra hundar, utan överdrifter och med variation inom rasstandardens ramar.

Avelsstrategi

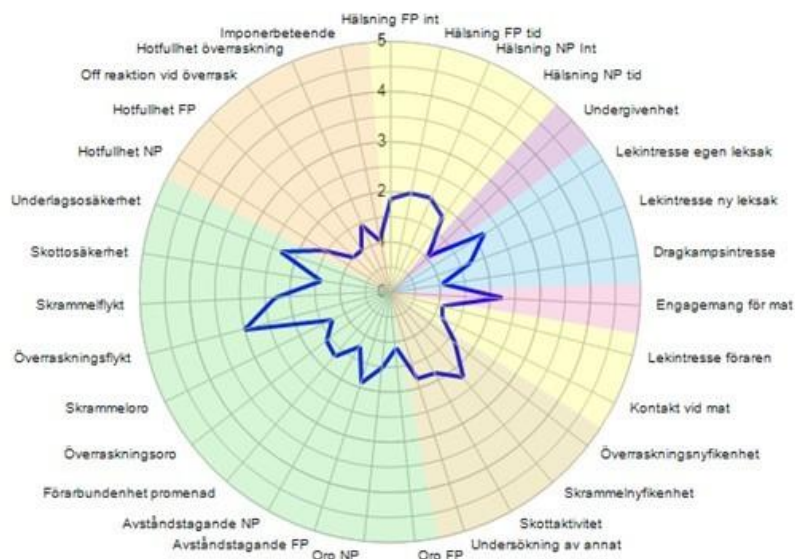
Tillsända alla nya domare på tibetansk Spaniel ett domarkompendium.

Ansöka om mätning på rasen under två år, som en inventering att jämföra med tidigare mät resultat från tidigare mätning 2006.

Mentalitet

Temperamentet är alert, glatt, livligt och självmedvetet, men också envist och smart. Andra egenskaper är självständig och uppmärksam. Som så många österländska hundar har den en stolt högdragenhet som säger att de själva bestämmer över sin tid och sina låtanden. Söker man en hund som slaviskt lyder minsta vink kanske Tibbens självmedvetenhet och intelligens inte passar, men söker man en tillgiven vän som är självständig, uppmärksam och alert och som ställer upp som sällskap i vått och torrt, ja, då är Tibben ett utmärkt val.

BPH-beskrivningar av rasen har påbörjats. SSTS har under några år lämnat ett bidrag om 300 kronor till varje BPH-beskriven Tibetansk Spaniel. Det är ännu för få individer beskrivna, för att kunna presentera ett statistiskt underlag. Till och med 2019 var det totalt 55 hundar som har genomfört BPH. 2020 - 2025 har ytterligare 39 tibetansk spaniel genomfört BPH.

Den tibetanska spanieln är en sund ras. SSTS strävar efter att rasen skall förbli den lilla roliga, robusta hund den alltid varit, nämligen en hundras utan överdrifter och i alla avseende lagom.

Avelsmål

SSTS anser att det är ytterst viktigt att förvalta alla rasens rastypiska attribut och inte förändra eller förädla den, varken exteriört eller mentalt. Vi har ett mycket gammalt kynologiskt arv att förvalta.

Avelsstrategi

Verka för att fler uppfödare och ägare låter BPH beskriva sina hundar.

Utlåtande över rasspecifik avelsstrategi för tibetansk spaniel

Undertecknad har på uppdrag av SKK/AK granskat Svensk Specialklubb för Tibetansk spaniels förslag på reviderat RAS.

Rasen är väl beskriven avseende historik, population, hälsa, exteriör samt mentala egenskaper. Specialklubben genomför regelbundet en enkät avseende hälsa; slutsatserna från denna är relevanta och de observandum som visar en högre frekvens finns väl beskrivna i RAS-dokumentet, exempelvis skador i och kring ögat. Samma observandum kan ses i Agria Breed Profile för rasen. En tanke är att man i framtiden bör se över möjligheterna att strama åt avelsstrategin ytterligare för att förhoppningsvis kunna sänka frekvensen. Samtidigt som det är viktigt med ett helhetstänkt för att inte gå miste om genetisk variation och andra viktiga områden.

Förslag inför kommande revidering:

-För att öka dokumentets tydlighet är ett förslag att skapa en sammanfattning av de olika strategierna; dessa placeras med fördel i början av RAS-dokumentet.

-Tänk på att målen ska formuleras så de är mätbara och att dess strategier tydligt ska ange handlingsplaner för att nå målen. Dessutom ska aktuella strategierna och den effekt de haft på målen utvärderas och kommenteras i kommande versioner av RAS.

Lycka till med ert fortsatta arbete med RAS!

Södertälje 10 mars 2021

Mikaela Sandbacka

Revisionshistorik

2004-10-12	SSTS fastslår RAS och lämnar in denna till Svenska Kennelklubben.
2006	Uppdaterad med resultat från den officiella mätningen som är gjord inom rasen
2010-10-16	Revidering inför RAS version 2
2011-04-04	Den av SSTS reviderade RAS version 2 antogs av SKK
2015-02-09	Revidering inför RAS version 3
2015-12-10	SKK antar SSTS begäran om hälsoprogramnivå 1 för PRA3 samt ändring av hälsoprogrammet för PRA till nivå 2
2016-04-01	SKK godkänner SSTS begäran om hälsoprogramnivå 1 för PRA3 samt nivå 2 för PRA
2016-09-29	Den av SSTS reviderade RAS version 3 antogs av SKK
2020-03-01	Revidering inför RAS version 4
2025-03-07	Hälsoenkäten skickades ut inför RAS revision svarstid till 17 april-25
2025-10-4/5	Fysiskt uppfödarmöte/medlemsmöte angående revidering av RAS
2025-10-09	Digitalt uppfödar/medlemsmöte angående revidering av RAS

